Deloitte.

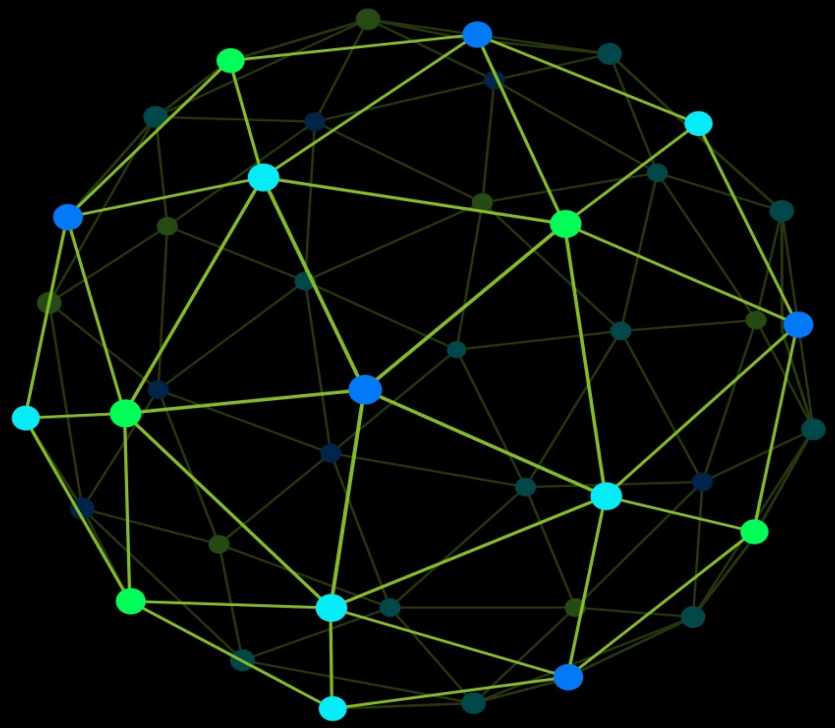

WNK Personeelsdiensten

Accountantsverslag 2021

15 april 2022

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Robonsbosweg 5
1816 MK Alkmaar
Postbus 270
1800 AG Alkmaar
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9702
www.deloitte.nl

Aan het bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling
Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland
(WNK Personeelsdiensten)
Postbus 9150
1800 GD ALKMAAR

Onderwerp	Behandeld door	Datum	Ons kenmerk
Accountantsverslag 2021	L. Schenkel MSc RA 088 288 7530	15 april 2022	22040E9D87/JV

Geacht bestuur,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland (hierna: WNK Personeelsdiensten). Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van 2021 van WNK Personeelsdiensten.

Bij de jaarrekening 2021 van WNK Personeelsdiensten hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

De jaarrekening 2021 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van WNK Personeelsdiensten. Bij deze jaarrekening hebben wij op 15 april 2022 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid verstrekt. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 6 oktober 2021.

Wij willen deze rapportage graag met u bespreken en kunnen dan ook uw eventuele vragen beantwoorden.

Afsluitend danken wij u voor de medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze werkzaamheden is verleend. Wij kijken wederom met goed gevoel terug op een prettig controleproces. Dit was niet mogelijk geweest zonder de gedegen voorbereiding en beschikbaarheid van uw medewerkers.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

WAS GETEKEND: drs. A.J. Schutgens RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Contents

01 Managementsamenvatting

Managementsamenvatting 2021	5

02 Belangrijkste bevindingen en observaties

Jaarrekening en jaarverslag	8
Begrotingsoverschrijding	9
Rechtmatigheid Europese aanbestedingen	10
Fraude als onderdeel van onze controle	11

03 Interne-beheersingsomgeving

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2021	13
Betrouwbaarheid en continuïteit automatiseringsomgeving	13

04 Overige aangelegenheden

Onze communicatie met het management	15

05 Bijlagen

Bijlage A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen	18
Bijlage B: Onzekerheden in de controle	19
Bijlage C: Tekortkomingen in de toelichtingen	20
Bijlage D: Onafhankelijkheid	21

© 2022 Deloitte The Netherlands

01 Management-samenvatting

© 2022 Deloitte The Netherlands

Managementsamenvatting

1. Identificeren van wijzigingen binnen uw organisatie en omgeving	2. Vaststelling materialiteit	3. Reikwijdte	4. Inschatting significante risico's	5. Conclusie significante risicogebieden
Tijdens onze interim-controle hebben wij eventuele wijzigingen binnen uw Gemeenschappelijke Regeling vastgesteld en is de impact daarvan op onze controleaanpak daarvan bepaald. Hierbij hebben wij ook rekening gehouden met de (mogelijke) impact van COVID-19 in uw processen en onze controleaanpak.	Bij de jaarrekening 2021 van WNK Personeelsdiensten verstrekken wij een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid. De hierbij gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 370.000. De rapporteringstolerantie is gesteld op 5% van de goedkeuringstolerantie, zijnde € 18.500.	De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.	Onze planning beschrijft het proces van risico-inschatting, inclusief nadere informatie over de significante risico's die wij tijdens deze opdracht hebben geïdentificeerd. Onze bevindingen en conclusies met betrekking tot deze risico's zijn vermeld in deze rapportage.	Wij merken op dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd ten aanzien van de significante risicogebieden.

Kernactiviteiten

Kernpunten

- In 2021 is er opnieuw een jaar gewerkt onder de beperkende omstandigheden van de coronapandemie. Desondanks is de totale omzet uit bedrijfsactiviteiten licht gestegen ten opzichte van 2020 en de begroting 2021. Aan de andere kant is in vergelijking met boekjaar 2020 sprake van een forse daling van de coronacompensatie via het Rijksbudget (over 2020 een positief subsidieresultaat WSW van € 707.000 en over 2021 een negatief subsidieresultaat ad € 68.000). Onvoorziene kosten in personele sfeer en extra loonkosten als gevolg van het principeakkoord van de cao SGO hebben geleid tot een stijging van de ambtelijke loonkosten ten opzichte van begroot en vorig jaar. Tot slot heeft 2021 ook in het teken gestaan van het bouwen aan een regionale organisatie ter uitvoering van de Participatiewet en aanverwante regelingen. Dit heeft echter ook geleid tot een toename van de kosten dienstverlenging door derden en een vergoeding van de gemeenten uit het transitiebudget. Deze combinatie aan financiële effecten leidt ertoe dat het jaar 2021 is afgesloten met een negatief bedrijfsresultaat. Conform de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Noord Kennemerland 2015 wordt het negatieve resultaat van WNK gedekt door een bijdrage in het tekort door de deelnemende gemeenten. Hierdoor blijft het eigen vermogen na resultaatbestemming nihil.
- WNK Personeelsdiensten zal per 1 januari 2023 verder gaan onder de naam Zaffier waarbij Haltewerk en BUCH in de gemeenschappelijke regeling intreden. De cijfermatige impact van deze komende samenvoeging op de jaarrekening 2021 is beperkt. Er is sprake van extra kosten (circa € 500.000) ter voorbereiding op de komende fusie. Tegenover deze kosten staat echter een één op één doorbelasting naar de deelnemende gemeenten waardoor dit in de jaarrekening 2021 niet leidt tot een impact op het resultaat.
- Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd waarbij wij tijdens onze risico-inschattingswerkzaamheden rekening hebben gehouden met de (mogelijke) impact van COVID-19.
- Er zijn geen niet-gecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot het vermogen, het resultaat en de Wet Normering Topinkomens.
- Het aantal bevindingen uit onze controle is beperkt als gevolg van goed voorbereidend werk door uw medewerkers.

Bevindingen

- Er zijn geen niet-gecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot het vermogen, het resultaat en de Wet Normering Topinkomens. Ook is geen sprake van ongeautoriseerde begrotingsoverschrijdingen. Wel heeft er in 2021 een investering ad € 66.000 plaats gevonden (verbouwing toiletgroepen) waar het AB vooraf geen formeel krediet voor beschikbaar heeft gesteld. Dit leidt tot een kredietoverschrijding ad € 66.000 die wij betrekken in onze foutenevaluatie maar heeft geen impact op de strekking van de goedkeurende controleverklaring.

Oordeel

Wij verstrekken een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening 2021 van WNK Personeelsdiensten.

De controle 2021 van WNK Personeelsdiensten

© 2022 Deloitte The Netherlands

Managementsamenvatting

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2021 van WNK Personeelsdiensten uitgevoerd, en geven hierbij een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid af.

Met de opdrachtbevestiging 2021 hebt u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De controleverordening WNK Personeelsdiensten (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het normenkader 2021, vastgesteld door het algemeen bestuur in de vergadering van 12 december 2021.
- Het controleprotocol WNT 2021.

Geen significante wijzingen in reikwijdte van de controle

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van WNK Personeelsdiensten

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en WNK Personeelsdiensten, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage E bij deze rapportage.

Geen wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en voor de resultaten van de Gemeenschappelijke Regeling. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de Gemeenschappelijke Regeling zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2021.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Indien nodig hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

© 2022 Deloitte The Netherlands

02 Belangrijkste bevindingen en observaties

© 2022 Deloitte The Netherlands

Belangrijkste bevindingen en observaties

Jaarrekening en jaarverslag

De jaarstukken 2021 van uw Gemeenschappelijke Regeling bestaan uit:

- Het jaarverslag 2021.
- De jaarrekening 2021 (balans met toelichting en overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting).

In het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden met betrekking tot de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt en wat heeft het gekost?

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat verklaringen van het bestuur in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw Gemeenschappelijke Regeling zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Belangrijkste bevindingen en observaties

Begrotingsoverschrijding

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Conform de Financiële verordening Werkvoorzieningsschap Noord Kennemerland 2018 artikel 3 lid 1 stelt het algemeen bestuur bij aanvang van iedere zittingsperiode een programma-indeling voor de zittingsperiode vast. Conform artikel 4 lid 1 van deze verordening worden bij de begroting onder elk van de programma's de geraamde baten en lasten weergegeven. In de d.d. 29 juni 2020 door het algemeen bestuur vastgestelde Begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2026 WNK is op pagina 7 opgenomen dat de resultaten van WNK worden behaald met een drietal hoofdactiviteiten en deze zijn onderverdeeld in 3 programma's. In de begroting is op pagina 13 een overzicht van de totaal begrote baten en lasten per hoofdactiviteit ('programma') opgenomen. Echter is de specificatie op regelniveau (waarin de verschillende kostensoorten nader zijn uitgesplitst) op pagina 29 van de begroting alleen op totaalniveau opgenomen en niet onderverdeeld naar de hoofdactiviteiten.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV. Op grond van de Kadernota is het overschrijden van de begroting altijd als onrechtmatig aan te merken, maar hoeft de overschrijding niet in alle gevallen te worden meegenomen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. U geeft aan dat gedurende het jaar in beginsel geen begrotingswijzigingen worden doorgevoerd. Sturing vindt in principe plaats op basis van het nettoresultaat in plaats van de totale lasten. Het Algemeen Bestuur heeft tijdens de AB-vergadering d.d. 9 december 2021 de kostenoverschrijdingen van de begroting in 2021 conform de *Notitie Begrotingsoverschrijding 2021* vastgesteld en geaccepteerd. Deze notitie is wederom op totaalniveau waarbij de kostencategorieën naar kostensoort zijn gesplitst. De notitie maakt geen onderscheid naar de verschillende hoofdactiviteiten. Om deze reden hebben wij voor de analyse begrotingsrechtmatigheid gekeken naar de kostenoverschrijdingen op regelniveau van WNK Personeelsdiensten in totaliteit en niet naar de totale kostenoverschrijdingen (totale lasten begroot versus werkelijk) op niveau van de drie hoofdactiviteiten van WNK Personeelsdiensten.

In de jaarrekening 2021 zijn geen andere kostenoverschrijdingen boven de rapporteringstolerantie opgenomen dan reeds door het algemeen bestuur geautoriseerd middels de *Notitie Begrotingsoverschrijding 2021*. Om deze reden is geen sprake van ongeautoriseerde begrotingsoverschrijdingen boven de rapporteringstolerantie. De geconstateerde kostenoverschrijdingen hebben hierdoor geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring. Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van de begrotingsoverschrijdingen naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in de jaarrekening 2021. Hiermee legt u verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2021.

Aan de andere kant heeft in 2021 wel een investering in toiletgroepen plaats gevonden (ad € 66.000) waar het AB vooraf geen formeel krediet voor beschikbaar heeft gesteld. Hierdoor is sprake van een kredietoverschrijding ad € 66.000 die wij betrekken in onze foutenevaluatie. Wel dient opgemerkt te worden dat andere kredieten die door het AB zijn vastgesteld niet zijn benut waardoor op totaalniveau (totaal beschikbaar gesteld krediet versus werkelijke investeringen in 2021) geen sprake is van een overschrijding. Voor een uiteenzetting van de uitnutting van de door het AB vastgestelde kredieten verwijzen wij naar pagina 39 van de jaarrekening.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Belangrijkste bevindingen en observaties

Rechtmatigheid Europese aanbestedingen

De controle van de rechtmatige naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen maakt onderdeel van onze controleaanpak voor de jaarrekening 2021. Alhoewel wij hierin geen financiële onrechtmatigheden hebben geconstateerd, merken wij op dat de dossiervorming omtrent aanbestedingen verder verbeterd kan worden. Bij de controle Europese aanbestedingen hebben wij geconstateerd dat een aantal contracten al enkele maanden lopen, maar waar er op moment van onze controle (nog) geen getekende overeenkomst aanwezig was. Uiteindelijk zijn deze contracten in februari 2022 na herhaaldelijke verzoeken van WNK aan de betreffende relaties alsnog getekend. Om te voorkomen dat er achteraf discussies ontstaan over de opdrachtvoorwaarden en de gekozen inkoopprocedure is het vanuit rechtmatigheidsperspectief essentieel dat tijdig een tweezijdig getekende overeenkomst in het inkoopdossier aanwezig is.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Belangrijkste bevindingen en observaties

Fraude als onderdeel van onze controle

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude. Uw interne frauderisicoanalyse is actueel.

Fraude als onderdeel van onze controle

De directie is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van de wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anti-corruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook Gemeenschappelijke Regelingen in toenemende mate te maken krijgen met anti-corruptieregels.

Als onderdeel van onze controle hebben wij de directie verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat de directie daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met het bestuur.

In onze voorgaande rapportages hebben wij u geattendeerd op het belang van en het actueel houden van de interne frauderisicoanalyse. Aan de hand van gesprekken met uw (uitvoerende) medewerkers heeft u inzicht verkregen in de specifieke (fraude)risico's voor WNK en heeft u uw interne frauderisicoanalyse geactualiseerd en verder uitgediept. De geactualiseerde analyse bevat de minimale aspecten die wij noodzakelijk achten, zoals:

- De interne frauderisicoanalyse bevat een evaluatie van onder andere risico's op het gebied van frauduleuze verslaggeving, management override of controls, omkoping & corruptie en cybersecurityrisico's.
- De frauderisico's zijn concreet, specifiek en gekwantificeerd. Hierbij heeft u eveneens een inschatting opgenomen van de kans en de impact van de risico's en welke interne beheersmaatregelen zijn er zijn geïmplementeerd om risico's te mitigeren.

Uw interne frauderisicoanalyse is ingebed in de jaarlijkse planning & control cyclus. Hierbij willen wij benadrukken dat het van belang is dat de frauderisicoanalyse meer is dan een statisch document. Om het besef en draagvlak in de organisatie ten aanzien van voorkomen van fraude hoog te houden, is het van belang dat het onderwerp fraude regelmatig wordt besproken in de organisatie en tijdens vergaderingen van het bestuur. De frauderisicoanalyse is een dynamisch document welke periodiek geactualiseerd dient te worden, bijvoorbeeld wanneer er wijzigingen plaats vinden in primaire processen.

Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.
Wij hebben geen aanwijzingen gekregen voor (vermoedens van) fraude.

© 2022 Deloitte The Netherlands

03 Interne-beheersingsomgeving

© 2022 Deloitte The Netherlands

Interne-beheersingsomgeving

Verbeterpunten in de interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2021 een interim-controle uitgevoerd.

Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle zijn opgenomen in onze managementletter 2021.

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2021 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle zijn opgenomen in onze managementletter 2021. Ons overall beeld vanuit de interim-controle is dat de interne beheersing van een goed niveau is om te komen tot betrouwbare financiële verslaggeving. Op basis van de follow-up van onze aanbevelingen onze voorgaande rapportages constateren wij dat de organisatie actief stappen heeft gezet in bijvoorbeeld het inregelen van meer geautomatiseerde workflows in AFAS.

Tot slot constateren wij dat u met betrekking tot de IT-gerelateerde bevindingen stappen heeft gezet om bevindingen uit voorgaande jaren op te volgen. Het tijdig opvolgen van IT-gerelateerde bevindingen is essentieel om een volgende stap te kunnen zetten in de doorontwikkeling van de kwaliteit van de interne beheersing en een eventuele control reliance strategie in de toekomst.

Betrouwbaarheid en continuïteit automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen binnen uw organisatie een steeds dominantere plaats in met het oog op een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering. Tijdens de interim-controle hebben wij specifiek aandacht besteed aan enkele General IT Controls omtrent AFAS. De uitkomsten zijn door ons gerapporteerd in de managementletter 2021. De belangrijkste constateringen hierin zijn:

- In onze voorgaande rapportages hebben wij een aantal aanbevelingen gerapporteerd om te onderzoeken of bepaalde controles of functiescheidingen door AFAS afgedwongen kunnen worden om te borgen dat belangrijke interne beheersmaatregelen conform procesopzet in functiescheiding worden uitgevoerd. De mogelijkheden hiertoe heeft u uitgebreid onderzocht en waar u tot de conclusie bent gekomen dat bepaalde processtappen niet door het systeem afgedwongen kunnen worden, heeft u procesinstructies aan uw medewerkers aangescherpt en het belang benadrukt om interne beheersmaatregelen in functiescheiding uit te voeren. Aanvullend heeft u achteraf aan de hand van de logging gecontroleerd of processtappen conform de instructies in functiescheiding zijn uitgevoerd of heeft u aanvullende vervangende maatregelen uitgevoerd om geïdentificeerde risico's te mitigeren. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling.
- Wij adviseren u om de nieuw ingerichte workflows en processen te beschrijven in beleidsdocumenten én om deze documentatie periodiek te evalueren en waar nodig te herzien.
- Er dient nog een toetsing te worden uitgevoerd op de inhoud van de standaardrollen, om na te gaan of deze rollen over de juiste rechten beschikken en of er geen sprake is van functiescheidingsconflicten.
- Uit praktische overwegingen is door WNK Personeelsdiensten het functioneel applicatiebeheer belegd bij de assistent controllers. Dit is in beginsel een situatie van functievermenging, omdat zij ook een verantwoordelijkheid hebben binnen de financiële processen, waarop passende maatregelen getroffen dienen te worden. Dit betreft onder andere het monitoren van kritieke activiteiten die door de applicatiebeheerders worden uitgevoerd.

Wij hebben begrepen dat u reeds bent gestart met het opvolgen van de adviespunten. In de zomer 2022 evalueren wij graag samen met uw medewerkers de opvolging van de aandachtspunten.

© 2022 Deloitte The Netherlands

04 Overige aangelegenheden

© 2022 Deloitte The Netherlands

Overige aangelegenheden

Communicatie met het management

Onze communicatie met het management

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en door de medewerkers van de Gemeenschappelijke Regeling volledige medewerking verleend, en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Hoe reageert Deloitte Accountants op de risico's van COVID-19?

Impact op onze werkzaamheden en op de controle

Deloitte heeft haar reactie op de COVID-19-situatie vanaf het begin nauwlettend gevolgd en beheerd, om te kunnen reageren waar nodig. De gezondheid en veiligheid van onze mensen staat voorop, maar wij doen ons uiterste best om ervoor te zorgen dat wij de controles kunnen uitvoeren volgens de vereiste tijdslijnen. Hieronder vatten wij onze reactie samen.

Impact op onze werkzaamheden
• Wij hebben regelingen in het kader van een Business Continuity Plan ('BCP') die in overeenstemming zijn met ISO 22301. Ons BCP voor de organisatie is vastgesteld om de impact van COVID-19 op al onze activiteiten te overwegen en te verminderen. De gezondheid en veiligheid van onze mensen en VAN degenen met wie wij werken, staat voorop. Dit omvat het verstrekken van advies en ondersteuning aan onze medewerkers en het ontwikkelen van responsplannen en upgrades van onze IT-infrastructuur om de capaciteit voor het veilig werken op afstand te vergroten.
• Wij hebben de mogelijkheid om op afstand samen te werken met onze controlecliënten, met behulp van een aantal samenwerkingstools, waaronder Deloitte Connect (een tool die een veilige tweerichtingsdialoog tussen het Deloitte-team en het management mogelijk maakt, teneinde de opdrachtcoördinatie op een effectieve wijze te beheren) en Microsoft Teams, om samen te werken en activiteiten te begeleiden. De jaarrekeningcontrole van WNK Personeelsdiensten 2020 hebben wij volledig op afstand uitgevoerd. Door korte lijntjes te houden en regelmatige Teams-meetings te plannen tussen leden van het controleteam en medewerkers van WNK Personeelsdiensten, hebben wij desondanks een constructieve controle kunnen uitvoeren.
• Wij hebben voldoende servercapaciteit, zodat al onze mensen op afstand kunnen werken. Een belangrijk onderdeel van onze noodplanningsstrategie omvatte het adviseren van al onze medewerkers over het elke avond en elk weekend mee naar huis nemen van hun laptops, zodat ze thuis zouden kunnen werken als dat nodig zou zijn.
• Wij hebben regelmatig contact met regelgevers en met andere Deloitte-vestingen, om de impact lokaal te coördineren en te begrijpen, zodat wij wereldwijde controles kunnen uitvoeren.
• Onze teams geven prioriteit aan het werk dat gedaan moet worden (bijv. inventarisaties).
• Intern hebben wij reisbeperkingen ingesteld en zijn er ontmoetings- en samenkomstprotocollen geïmplementeerd om de besmetting te minimaliseren. Wij beoordelen ook de teamsamenstellingen, om te proberen het risico op een verstoring van een volledig team te minimaliseren.

© 2022 Deloitte The Netherlands

05 Bijlagen

© 2022 Deloitte The Netherlands

Bijlage A - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Overzicht van niet-gecorrigeerde controleverschillen. Wij krijgen een schriftelijke bevestiging van het management waarin is vermeld dat, na overweging van al deze niet-gecorrigeerde posten, zowel individueel als in totaal, binnen de context van de jaarrekening als geheel, geen aanpassingen nodig zijn. De volgende niet-gecorrigeerde afwijkingen zijn gedurende onze controle geïdentificeerd.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/ Fido/etc.)	**N.v.t.**	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten – *Kredietoverschrijding.* *Zie slide 9*	66.000	
Totaal rechtmatigheidsfouten	**66.000**	

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 en het normenkader is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Bijlage B - Onzekerheden in de controle

Overzicht van onzekerheden in de controle. Wij krijgen een schriftelijke bevestiging van het management waarin is vermeld dat, na overweging van deze onzekerheid, zowel individueel als in totaal, binnen de context van de jaarrekening als geheel, geen aanpassingen nodig zijn. De volgende onzekerheden zijn gedurende onze controle geïdentificeerd.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole en in de getrouwheidscontrole	N.v.t.	N.v.t.
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole en in de getrouwheidscontrole	**N.v.t.**	**N.v.t.**

© 2022 Deloitte The Netherlands

Bijlage C - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om het bestuur in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat het bestuur deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van WNK Personeelsdiensten in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor een tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking hiervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

  Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt, waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controle-opdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheidsevaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een raad van commissarissen of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze organen te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Rotatie van teamleden

Een te grote mate van vertrouwdheid kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken. Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van de leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen. Het kan dan ook vereist zijn om teamleden te vervangen. Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij WNK Personeelsdiensten te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en medewerkers van de Gemeenschappelijke Regeling die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam, heeft ontvangen van of verstrekt aan de Gemeenschappelijke Regeling of aan een bij de Gemeenschappelijke Regeling betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en/of persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2022. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.